

Dosarul nr. 2ra-906/22
2-19135434-01-2ra-30062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Iu. Potînga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

10 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Tatiana Burladean Igor, Tatiana Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe, reprezentați de avocatul Tatiana Agachi,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „FIVA” împotriva Tatianeii Burladean Igor, Tatianeii Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe cu privire la constatarea nulității contractului de donație și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Tatiana Burladean Igor și Constantin Burladean și a fost menținută hotărârea din 17 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 16 august 2019, Societatea cu Răspundere Limitată „FIVA” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tatianeii Burladean Igor, Tatianeii Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe cu privire la constatarea nulității contractului de donație și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în privința Tatianeii Burladean Nicolae a fost intentat un dosar penal pentru delapidarea averii străine, iar pe parcursul examinării cauzei penale, ultima a depus cerere privind examinarea în procedură simplificată în ordinea art. 364/1 din Codul de procedură penală, recunoscând fapta integral.

A menționat reclamanta că, a fost recunoscută în calitate de parte vătămată în cadrul procesului penal, iar drept urmare a înaintat acțiune civilă cu privire la recuperarea prejudiciului în mărime de 434 969 lei. De asemenea, a solicitat asigurarea acțiunii civile, prin aplicarea sechestrului asupra bunurilor Tatianeii Burladean Nicolai.

Reclamanta a susținut că, la momentul comiterii faptei, Tatiana Burladean Nicolai era coproprietara casei de locuit din str. XXXXX, însă, ulterior s-a constatat că în calitate de proprietar al bunului menționat este indicată Tatiana Burladean Igor (aparent nepoata Tatianeii Burladean Nicolai).

A precizat că, în calitate de temei al înscrierii Tatianeii Burladean Igor ca fiind proprietar unic este înscris contractul de donație nr. 2229 din 07 septembrie 2018.

Consideră că, orice donație făcută în fraudă unui terț creditor este fondată pe o cauză ilicită și prin urmare contractul respectiv este nul, deoarece contravine ordinii publice.

Reclamanta a specificat că, în virtutea principiului *tempus regit actum* și în baza art. 7 din Codul civil, actul juridic contestat urmează a fi analizat prin prisma reglementărilor și practicii în vigoare la data încheierii actului juridic civil. Or, condițiile de valabilitate ale unui act juridic civil trebuiesc raportate la momentul încheierii actului.

În acest context a afirmat că, chiar dacă conceptul de cauză a fost exclus din Codul civil, a fost introdus conceptul de acțiune revocatorie, prin intermediul căruia creditorul poate ataca actele juridice făcute de debitor în dauna sa.

Suplimentar, la 03 septembrie 2020 reclamanta a anexat la materialele cauzei decizia din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și decizia din 21 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, prin care sentința din 25 februarie 2020 a Judecătoreii Chișinău, sediul Buiucani, prin care Tatiana Burladean Nicolai a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) din Codul penal, a devenit definitivă și irevocabilă. La fel, s-a admis acțiunea civilă și s-a dispus încasarea sumei prejudiciului cauzat prin infracțiune în sumă de 434 969 lei.

A solicitat reclamanta: constatarea nulității contractului nr. 2229 din 07 septembrie 2018, încheiat între Tatiana Burladean Nicolai, Constantin Burladean Gheorghe și Tatiana Burladean Igor în privința terenului, casei și construcției accesorii din str. XXXXX; dispunerea radierii dreptului de proprietate a Tatianeii Burladean Igor asupra terenului, casei și construcției accesorii din str. XXXXX, cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX și XXXXX, cu restabilirea dreptului de proprietate în devălmășie al Tatianeii Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe. A mai solicitat compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 17 martie 2021 a Judecătoreii Chișinău, sediul Centru, s-a admis acțiunea revocatorie formulată de SRL „FIVA” împotriva Tatianeii Burladean Igor, Tatianeii Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe. S-a constatat nulitatea contractului de donație nr. 2229 din 07 septembrie 2018 încheiat între Tatiana Burladean Nicolai, Constantin Burladean Gheorghe și Tatiana Burladean Igor în privința bunurilor imobile: terenul, casa și construcțiile accesorii din str. XXXXX, cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX și XXXXX. S-au repus Tatiana Burladean Nicolai, Constantin Burladean Gheorghe și Tatiana Burladean Igor în situația anterioară, cu consecința întoarcerii bunurilor imobile în patrimoniul Tatianeii Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe. S-au încasat în mod solidar de la de la Tatiana Burladean Nicolai, Constantin Burladean Gheorghe și Tatiana Burladean Igor în beneficiul SRL „FIVA” cheltuielile de judecată alcătuite din citarea publică a pârâților în mărime de 150 lei, costurile privind notarea sechestrului

asigurator în Registrul bunurilor imobile în mărime de 107,20 lei și costurile privind serviciile de asistență juridică profesională acordată (onorariu de avocat) în mărime de 7 000 lei, iar în total sumă de 7 257,20 lei. S-a încasat în mod solidar de la Tatiana Burladean Nicolai, Constantin Burladean Gheorghe și Tatiana Burladean Igor în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 lei.

La 30 martie 2021, Tatiana Burladean Igor și Constantin Burladean Gheorghe, reprezentați de avocatul Tatiana Aghaci au depus apel nemotivat, iar la 23 iunie 2021 au depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 23 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Tatiana Burladean Igor și Constantin Burladean și s-a menținut hotărârea din 17 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel instanțele de judecată ierarhic inferioare au reținut că prezentei cauze îi sunt aplicabile prevederile Codului civil în redacția legii în vigoare până la 01 martie 2019, reieșind din momentul încheierii actelor juridice de referință.

S-a menționat că, Tatiana Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe, la momentul întocmirii contractului de donație nu au transmis efectiv donatarului Tatiana Burladean Igor bunul, fiind cert că părțile au încheiat un contract de abitație viageră, prin care proprietarul imobilului a constituit cu titlu gratuit dreptul de abitație viageră pe durata vieții beneficiarilor Tatiana Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe, iar acest contract a fost încheiat cu scopul ca bunul imobil să fie folosit în continuare de către părți din punct de vedere juridic, fără a cădea sub incidența art. 827 alin. (4) din Codul civil.

Instanțele de judecată inferioare au notat că, atât legislația în vigoare, cât și doctrina juridică are în vedere toate actele juridice încheiate de debitor în fraudă drepturilor sale, indiferent dacă sunt acte cu titlu oneros ori acte cu titlu gratuit. Derularea procedurii penale cu fazele prevăzute de lege, inclusiv eventuala acțiune privind repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune au fost cunoscute debitoarei, fost angajat în calitate de recepționar-merceolog în cadrul SRL „FIVA”, context în care a știut că încheierea contractului de donație va scoate bunul ce a făcut obiectul donației din patrimoniul său și îi va mări starea de insolvabilitate pentru că alte bunuri nu are în patrimoniu care să servească îndestulării creditorului, ce nu poate acoperi cuantumul creanței datorate.

În situația dată, prin sustragerea bunului urmăririi silite ca efect al încheierii contractului de donație, s-a produs un prejudiciu creditorului. Pe de altă parte, nici imobilul ce a făcut obiectul donației nu putea acoperi integral creanța deoarece valoarea acestuia, potrivit contractului de donație autentificat sub nr. 2229 din 07 septembrie 2018 (0101/18/26734), a fost estimată de părțile contractante la o valoare de 215 708 lei, raportat la valoarea creanței de 434 969 lei.

S-a reiterat că, în urma comiterii infracțiunii de către Tatiana Burladean Nicolai, reclamantei SRL „FIVA” i-a fost cauzat un prejudiciu în mărime de 434 969 lei, fapt total neobiectat de Tatiana Burlădean Nicolai, fiind constatat cu certitudine că actul infracțional de delapidare a averii străine s-a produs în perioada mai 2018-septembrie 2018, fiind evident că în acest raport juridic survine răspunderea delictuală a părâtei,

iar SRL „FIVA” deține calitatea de creditor al acesteia.

În consecință, exista o faptă penală cu obligație certă de reparare a pagubei comise prin infracțiune la data încheierii contractului de donație, în mod clar s-a produs un prejudiciu creditorului care nu se va putea îndestula din valorificarea respectivului imobil, iar actul juridic a fost încheiat în dauna creditorului, respectiv prin actul juridic debitorul și-a creat o stare de insolvabilitate, întrucât nu mai are alt bun imobil în patrimoniu.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au relevat că, actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este lovit de nulitate absolută, deoarece în cazul acestui act lipsește unul din elementele definitorii ale actului juridic consfințit în art. 195 din Codul civil-intenția de a da naștere, modifica sau stinge drepturi și obligații civile. Manifestarea de voință în cazul actului juridic fictiv este falsă și are ca scop inducerea în eroare a altor persoane, creînd aparența existenței actului juridic în realitate. În speță, Tatiana Burladean Nicolai pentru a evita aplicarea măsurilor de executare silită asupra bunurilor sale, a încheiat un contract de donație cu o rudă de a sa Tatiana Burladean Igor, fără intenția de a transmite proprietatea, ci doar în scopul creării aparenței săvârșirii actului în cauză.

Mai mult, chiar după încheierea contractului de donație, părțile, adică donatorii au continuat să administreze bunul și să locuiască și la moment locuiește Constantin Burlădean, dat fiind faptul că Tatiana Burlădean se află în penitenciar.

La 05 mai 2022, Tatiana Burladean Igor, Tatiana Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe, reprezentați de avocatul Tatiana Agachi au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului recurenții au indicat că, potrivit certificatului cu privire la componența familiei, anexat la materialele cauzei, Primăria com. Băcioi a confirmat faptul că Tatiana Burladean Igor locuiește împreună cu membrii familiei sale în imobilul din str. Pantelimon Halippa, 11.

Au menționat că, caracterul fictiv al contractului de donație este exclus, deoarece părțile contractuale nu au creat aparența nașterii raporturilor juridice, contract fiind executat prin aceea că persoana în favoarea căreia s-a făcut donația, a intrat în proprietatea casei și exercită atributele de proprietate, prin posesie, dispoziție și folosință.

Consideră că, SRL „FIVA” nu a invocat argumente și probe cu privire la intenție ambelor părți de a nu executa actul, dimpotrivă, circumstanțele și faptele constatate în procesul examinării pricinii demonstrează că ambele părți au executat condițiile esențiale ale contractului de donație încheiat la 07 septembrie 2021 și și-au asumat consecințele actului.

Recurenții au susținut că, contractul de donație nr. 2229 din 07 septembrie 2018 întrunește condițiile de fond ale actului juridic civil-obiectul contractului de donație și cauza donației, adică condițiile de valabilitate ale actului juridic încheiat, fapt ce denotă că este valabil, nefiind incidente temeiurile de declarare a nulității acestuia în condițiile stabilite de art. 221 alin. (1) din Codul civil.

Au afirmat că, nici din hotărârea primei instanțe, dar nici din decizia instanței de

apel nu se deduc careva argumente legale care demonstrează în ce mod contractul de donație încheiat contravine ordinii publice.

Totodată, constatând nulitatea contractului de donație nr. 2229 din 07 septembrie 2018, instanțele de judecată ierarhic inferioare și-au motivat soluțiile în mod eronat, prin faptul că recurenților le-a fost imputată diminuarea frauduloasă a patrimoniului în scopul eschivării de la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

În acest context, recurenții au specificat că din materialele cauzei nu poate fi stabilită legătura cauzată dintre încheierea contractului de donație și presupusa eschivare a Tatianeii Burladean Nicolai de la repararea prejudiciului cauzat SRL „FIVA”.

Mai mult, recurenții au subliniat că din clauzele contractuale rezultă expres că Tatiana Burladean Nicolai și Constantin Burladean și-au exprimat acordul expres și autentic pentru donarea bunului imobil, iar acest act este valabil până în prezent, nefiind prezentate de către părți înscrisuri care să demonstreze anularea sau revocarea acestuia.

Recurenții au comunicat că, contractul de donație a fost înregistrat la Agenția Servicii Publice, care a operat modificări în Registrul bunurilor imobile, prin includerea Tatianeii Burladean Igor în calitate de proprietar al bunurilor imobile.

În continuare, recurenții au mai invocat că bunurile imobile din litigiu, situate pe adresa str. XXXXX, cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX și XXXXX au intrat în proprietatea Tatianeii Burladean Nicolai și Constantin Burladean în temeiul contractelor de vânzare-cumpărare nr. 2656 din 28 aprilie 2011 și nr. 4396 din 09 octombrie 2015, trecute în Registrul bunurilor imobile la 28 aprilie 2011 și 09 octombrie 2015.

Recurenții au indicat că, bunul imobil din litigiu este supus regimului proprietății comune în devălmășie, cu toate acestea instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au verificat acest aspect, declarând nul contractul de donație și în partea cotei părți exclusive a lui Constantin Burladean, față de care SRL „FIVA” nu are careva pretenții rezultate din dosarul penal. Or, în conformitate cu prevederile art. 19 din Codul familiei bunurile dobândite de către soți în timpul căsătoriei sunt supuse regimului proprietății în devălmășie

Prin notificarea din 30 iunie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f. d. 48, Vol II).

Prin referința din 27 iulie 2022, SRL „FIVA”, reprezentată de avocatul Vitalie Tihon a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, copia deciziei contestate la 27 iunie 2022, prin intermediul oficiului poștal (f.d. 35, Vol II), însă lipsesc date privind recepționarea acesteia.

Astfel, recursul declarat la 05 mai 2022 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul

Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Tatiana Burladean Igor, Tatiana Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe, reprezentați de avocatul Tatiana Agachi nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și

procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Tatiana Burladean Igor, Tatiana Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe, reprezentați de avocatul Tatiana Agachi, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Tatiana Burladean Igor, Tatiana Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe, reprezentați de avocatul Tatiana Agachi ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Tatiana Burladean Igor, Tatiana Burladean Nicolai și Constantin Burladean Gheorghe, reprezentați de avocatul Tatiana Agachi se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic